

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Ступінь бакалавра
Спеціальність 016 Спеціальна освіта
Освітньо-професійна програма Логопедія. Спеціальна психологія

Миколаїв 2024

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Вікторія КИСЛИЧЕНКО)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень (ступінь)	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань	Нормативна	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (технологія)	01 Освіта	<i>Рік підготовки</i>	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 016 Спеціальна освіта	1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		1-ий	1-ий
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Ступінь:	10 год.	2 год.
аудиторних – 2	бакалавра	<i>Практичні, семінарські</i>	
самостійної роботи студента – 3		20 год.	3 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
		Вид контролю: залік	Вид контролю: залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 90 год: 30 год. – аудиторні заняття, 60 год. – самостійна робота (33% ~ 67%); для заочної форми навчання – 10 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (11% ~ 89%)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

2.1. *Мета курсу:* ознайомити студентів з основними завданнями, принципами, законодавчими актами і нормативними документами в галузі вищої освіти України і освітньої діяльності університетів, підготовка студентів до навчання в університеті у відповідності з сучасними інтеграційними процесами у світовій і європейській освіті в контексті Болонської декларації; підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації, ознайомлення з основними тенденціями університетської наукової школи з наряду професійної підготовки студентів.

2.2. Завдання курсу:

методичні: сформувані у студентів принцип професійної компетентності у вивченні загальних питань, сформувані у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; **пізнавальні:** ознайомити зі специфікою організації освітнього простору в університеті; **практичні:** здійснити адаптацію студентів до умов та вимог освітнього процесу в університеті з урахуванням сучасних освітніх тенденцій та формування цілісного уявлення про структуру та зміст професійної підготовки; озброїти навичками самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням глобалізаційних освітніх процесів; підготувати студентів до свідомої участі у наукових дослідженнях.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

ЗК-1.2. Морально-етична компетентність. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи); знання основних моральних норм, етичних та етикетних правил; досвід дотримання набутих моральних норм, етичних та етикетних правил у власній повсякденній і професійній діяльності.

ЗК-1.5. Міжособистісна взаємодія. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, дітьми без та з порушеннями психофізичного розвитку та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення корекційно-педагогічних і навчально- реабілітаційних ситуацій і конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

2.4. Програмні результати навчання:

ПРН 11. Систематично підвищувати свою кваліфікаційну компетентність;

ПРН 12. Постійно вивчати літературні та інші інформаційні джерела за профілем підготовки і суміжними питаннями;

ПРН 16. Володіти культурою спілкування, його формами, способами, вербальними і невербальними засобами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин/3 кредити ECTS.

2. Програма навчальної дисципліни

КРЕДИТ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ. БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС.

Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.

Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.

Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті

КРЕДИТ 2. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В МНУ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.

Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.

Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами.

Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету.

КРЕДИТ 3. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ПОЗАНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.

Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.

Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.

Структура навчальної дисципліни

Назви кредитів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	л	п	л а б	ко н	ср	усь ого	л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес												
Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	10	1	2			7	10		2			8
Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	10	1	2			7	10	1				9
Усього:	30	4	6			20	30	2				24
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського												
Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	10	1	2			7	10	2	1			7
Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	10	1	4			5	10					10
Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	10	1	2			7	10					10
Усього:	30	3	8			2	30	2	1			27
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності												
Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	10	2	2			6	10					10

Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	10	1	2		8	10				10
Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.	10		2		8	10	2			8
Усього:	30	3	6		20	30				28
Усього годин:	90	10	20		60	90	2	3		85

3. Теми лекційних занять

№	Назви кредитів і тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес			
1	Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	2	2
2	Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	1	
3	Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	1	
	Усього:	4	2
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського			
4	Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	1	
5	Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	1	
	Усього:	2	
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності			
7	Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	2	
8	Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	1	
9	Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.	1	
	Усього:	4	
	Усього годин:	10	2

4. Теми практичних занять

№	Назви кредитів і тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес			
1	Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	2	
2	Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	2	2
3	Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	2	
	Усього:	6	
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського			

4	Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	2	2
5	Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	2	
6	Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	2	
	Усього:	6	
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності			
7	Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	2	
8	Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	2	
9	Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.		2
	Усього:	4	
	Усього годин:	16	6

1. Самостійна робота

№	Назви кредитів і тем	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес			
1	Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	6	8
2	Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	6	8
3	Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	8	8
	Усього:	20	24
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського			
4	Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	6	8
5	Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	6	10
6	Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	8	10
	Усього:	20	28
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності			
7	Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	6	10
8	Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	8	10
9	Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.	8	8
	Усього:	20	28

	Усього годин:	60	80
--	----------------------	-----------	-----------

2.Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання для студентів ДФН та ЗФН складається зі створення плану життєвої перспективи за технологією життєтворення та цілепокладання.

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів планувати власний життєвий простір з урахуванням майбутньої професійної перспективи.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) за етапами 1-12 технології життєтворення та цілепокладання створити план життєвої перспективи протягом навчального року реалізувати чотири головні цілі плану життєвої перспективи
- 2) проаналізувати, що вдалося реалізувати, що не було реалізовано і які причини.

3.Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

4.Методи контролю

Усне та письмове опитування, тестові індивідуальні завдання, залік

5.Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота									КР	Колоквіум	Накопичувальні бали/сума
Кредит 1			Кредит 2			Кредит 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	20	300/100*
30	30	30	30	30	30	30	30	20			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

6.Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс з дисципліни

7.Рекомендована література Базова

- 8.Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. К.: Либідь, 1998. 558 с.
- 9.Аніловська Г.Я., Марушко Н.С., Томаневич Л.М. Університетська освіта: Навчальний посібник / Львів: «Магнолія-2006». 2014. 304 с.
10. Бойко М.М., Чучка І.М., Жуков С.А. Основи наукових досліджень: опорний конспект лекцій. Мукачево: РВВ МДУ, 2007. 68 с.
11. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 168 с.
12. Болонський процес у фактах і документах / Упорядники: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І. Київ. Тернопіль: вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. 52 с.
13. Болонський процес: документи. К.: Вид - во Європ. Ун-ту, 2004. 169 с.
14. Болонський процес: Модель структури додатка до диплома/ Укладачі: Тимошенко З.І., Козаченко О.І., Греков А.М., Гапон Ю.А. К.: Вид - во Європ. Ун-ту, 2004. 73с.
15. Болонський процес: проблеми реалізації у Львівській комерційній академії: Матеріали наук.-метод. конф., 19 квіт. 2005 р., м. Львів / ред.: В. С. Загорський; Львів. комерц. акад., «Болонський процес: проблеми реалізації у Львівській комерційній академії», науково-методична конференція (2005+ Львів). Л., 2005. 382 с.
16. Болонський процес: стан та перспективи розвитку вищої освіти в Україні: зб. тез. доп. ІХ всеукр. наук.-метод. конф, 18-19 листоп. 2010 р., Київ. Ч.1 / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т», Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; [уклад. В. П. Головенкін]. К. : НТУУ «КПІ», 2010. 292 с.
17. Журавський В. С, Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в європейський простір вищої освіти. К.: ІВЦ «Видавництво політехніка», 2003. 200с.
18. Збірник нормативних документів з впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу / Укладачі: М.В. Клименко, М.А. Рехтета, О.С. Трофімішина. Миколаїв: МДУ, 2006. 99 с.
19. Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. К.: Політехніка, 2006.
20. Козак Н.Л., Шоробура І.М. Університетська освіта : навчальний посібник / Козак Н.Л., Шоробура І.М. Львів : «Новий Світ-2000», 2011. 180 с.
21. Кузьмінський А.І. Вступ до університетських студій: Навчальний посібник для студентів університетів. Черкаси: Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2004. 174 с.
22. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / За ред. В.Г. Кременя: Київ-Тернопіль: вид-во ТДПУ, 2004. 147 с.
23. Степко М. Ф., Клименко Б.В., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л. Болонський процес і навчання впродовж життя. Харків: НТУ, 2004. 111с.
24. Товканець Г.В. Університетська освіта : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2012. С. 123.
25. Трибулькевич К.Г. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України (1917-2010 рр.): монографія /К.Г.Трибулькевич. Одеса, 2016. 458 с.
26. Чуйко Г. П., Чуйко Н. Г. Болонський процес – українською мовою. Херсон, Вид. ХНТУ, 2004. 23с.

Допоміжна

1. Корсак К. Європейський простір вищої освіти і Україна у ХХІ ст. // Вища школа. 2005. №1, с.47-56.
2. Кремень В. Г. Болонский процесс: сближение, а не унификация //Зеркало недели. № 48 (473). 13–19 декабря 2003.

3. Янковий В. В. Болонський процес: шляхом європейської інтеграції// Дзеркало тижня. 2003. № 40. 18-24 жовтня.
4. Матеріали Всеукраїнської наради ректорів вищих технічних навчальних закладів Вища технічна освіта України і Болонський процес. – Харків: ХНТУ, 2004р. 198с.
5. Долженко О.В. Сорбонская и Болонская декларации: Информация к размышлению// Вестник высшей школы.: 2000. №6.
6. Моніторинг стандартів освіти/ за ред. Тайджмана А., Послтвейта. Львів: Літопис, 2003. – 328с.
7. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. К.: АБУ, 2002. 480с.
8. Олексюк О.Є. Робота куратора-наставника академічної групи з професійного виховання студентської молоді // Методичні рекомендації. 2-е вид. доп. та перероб. Миколаїв: МДУ імені В.О. Сухомлинського, 2007. 102 с.

27. **Інформаційні ресурси**

28. Закон України «Про вищу освіту» (№1556-VII), 01.07.2014 р.

29. Указ Президента України «Про забезпечення дальшого розвитку вищої освіти в Україні» за № 857/2008 від 25.09.2008р.
30. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 року, № 344/2013
31. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти : постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244 // Урядовий кур'єр. – 2015. – № 108. – 18 червня.
32. Наказ МОН Вища освіта в Україні: завдання, перспективи. Проблеми з життя вищої школи /<http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>
33. Наказ МОН Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу /<http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>
34. Наказ МОН Постанова про освітньо-кваліфікаційні рівні / <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>
35. Наказ МОН Рекомендації щодо заповнення Додатка до диплома про вищу освіту / <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>